

UDK: 323.28:659.3(497.6)“2015/2022“

ANALIZA MEDIJSKOG IZVJEŠTAVANJA O RADIKALIZMU, EKSTREMIZMU I TERORIZMU U BOSNI I HERCEGOVINI U PERIODU OD 2015. DO 2022. GODINE

Stručni članak

Primljeno/Received: 31. 10. 2024.

Prihvaćeno/Accepted: 9. 6. 2025.

Amra ČENGİĆ

Sažetak

Rad analizira medijsko izvještavanje o Bosni i Hercegovini (BiH) od 2015. do 2022. godine, s fokusom na radikalizam, ekstremizam i terorizam. Ustanovljeno je da mediji često koriste senzacionalističke naslove i neprovjerene tvrdnje, što dovodi do stigmatizacije etničkih i vjerskih grupa. Također, politička instrumentalizacija medija pridonosi širenju dezinformacija i političke propagande. Nedostatak kritičke analize i provjere činjenica u izvještavanju dodatno pogoršava situaciju. Rad naglašava važnost objektivnog i uravnoteženog izvještavanja kako bi se izbjegle predrasude, širenje dezinformacija te promicao miran suživot i razumijevanje u društvu.

Ključne riječi

mediji, radikalizam, ekstremizam, terorizam, izvještavanje

UVOD

Analiza medijskog izvještavanja o Bosni i Hercegovini (BiH) od 2015. do 2022. godine ukazuje na nastojanje da se država prikaže kao žarišta ekstremizma. Mediji često prenose “hibridno djelovanje” stranih aktera koji koriste propagandu kako bi stvorili sliku BiH kao centru ekstremizma. Ovakvi izvještaji često ističu incidente kao što su upadi u vjerske institucije i zabrinutost zbog povratnika iz sirijskog rata. Islamska zajednica u BiH redovno osuđuje ekstremizam, ali mediji često ignorišu njen angažman u suočavanju s ovim problemima.

Kada su u pitanju uzroci ekstremizma, često se ističu nezaposlenost i siromaštvo, iako su istraživanja pokazala da ove tvrdnje nisu naučno utemeljene.¹ Ovo sugerise da medijsko izvještavanje često naglašava pojednostavljene ili neadekvatno istražene uzroke problema.

Uticaj medija na širenje terorizma i ekstremizma je evidentan. Terorističke organizacije koriste masovne medije, posebno internet, za propagandu i regrutaciju. Web stranice poput “Put vjernika” i “Ummet press” redovno promovišu radikalne stavove i podržavaju terorističke

aktivnosti.² Ovo naglašava važnost medijskog okruženja u promovisanju ili suzbijanju ekstremističkih ideologija.

Kroz senzacionalistički pristup, mediji mogu izobličiti stvarnost i uticati na javno mnijenje kako domaće, tako i međunarodne. Stoga je važno da medijsko izvještavanje o ovim pitanjima bude balansirano, istraživački usmjereno i odgovorno, kako bi se izbjegle predrasude i potencijalna pogrešna tumačenja kompleksnih fenomena poput radikalizma i ekstremizma.

MEDIJSKE OBJAVE O RADIKALIZMU, EKSTREMIZMU I TERORIZMU U BOSNI I HERCEGOVINI OD 2015. DO 2022. GODINE

Analizom su obuhvaćeni sljedeći mediji, a u daljnjem tekstu su obrađeni samo oni koji su objavljivali sadržaje iz naslova rada: Dnevni avaz, Oslobođenje, Preporod, Večernji list, Dnevni list, Faktor, Deutsh Well, Radio Slobodna Evropa, Vijesti25, Žurnal, Novosti, Zvornik.danas, Nacional.hr, Klix.ba, Vijestiummeta, Nezavisne novine, Andola, Kamenjar, Novi, Večernji list, Visokoco.ba, Narod.hr, Rtl.hr, Srna, Balkan insight, Globus, Hercegbosna.org, OSCE, Direktno, Bljesak.info, Nova, 24tv, Tuzlanski.ba, Online start, Global Analitika, Hip.ba, Atlanska inicijativa, Express, 24h, Poslovni dnevnik, Troplet, Fena, Jabuka.tv, Interview, Kurir, The Bosnia Times, Raskrinkavanje.ba, Glas Srpske, OSCE, Uskoplje.info, Faktograf.hr, Dnevni.ba, Poskok.info, Regra, Stav, Jutarnji.hr, Vox, Filter, RTRS, Alo online.ba, Radiosarajeva.ba, Faktor.ba, 072info.com, BN, Crna hronika, Dešavanja u Bijeljini, Novosti.

Tekstovi s portala **Srpskainfo.com** o radikalizmu, ekstremizmu i terorizmu u Bosni i Hercegovini otkrivaju nekoliko problema. Neki od njih su nedostatak kritičke distance novinara, koji prenose mišljenja bez provjere činjenica, te upotreba etiketa poput "turcizmi" ili "vehabije"³ koja može stigmatizirati određene etničke⁴ ili vjerske grupe.⁵ Neproverjene tvrdnje, poput onih o hiljadama talibana u BiH⁶ ili političkom organiziranju među muslimanima kao terorizmu, također su prisutne⁷. Stil izvještavanja naginje senzacionalizmu i neobjektivnosti, što može izazvati strah i tenzije među čitateljima. Također, mnoge tvrdnje nemaju naučnu utemeljenost i

² Ibid.

³ Galijašević: Najviše vehabijskih naselja u F BiH nalazi se na području Zenice i Sarajeva. Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/galijasevic-najvise-vehabijskih-naselja-u-fbih-nalazi-se-na-podrucju-zenice-i-sarajeva/>.

⁴ Galijašević: Džihadisti od BiH čine bure baruta koje će eksplodirati na štetu EU. Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/galijasevic-dzihadisti-od-bih-cine-bure-baruta-koje-ce-eksplodirati-na-stetu-eu/>.

⁵ Facebook Srpska info. Srpska info, 20.11.2022. godine, preuzeto sa <https://www.facebook.com/srpskainfocom/>.

⁶ Galijašević tvrdi "Na hiljade talibana koji su u BiH žele da nastave rat u Evropi". Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/galijasevic-tvrdi-na-hiljade-talibana-koji-su-u-bih-zele-da-nastave-rat-u-evropi>

⁷ SDA se ponaša kao teroristička organizacija" Galijašević rekao da je u BiH na djelu ratna politika. Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/sda-se-ponasa-kao-teroristicka-organizacija-galijasevic-rekao-da-je-u-bih-na-djelu-ratna-politika/>

⁸ Galijašević: Za širenje radikalnog islamizma platio samo jedan dahija. Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/galijasevic-za-sirenje-radikalnog-islamizma-platio-samo-jedan-dahija/>.

moгу biti kontraproduktivne u razumijevanju složenih društvenih fenomena poput radikalizma i terorizma. Ukratko, tekstovi sa Srpskainfo.com često propuštaju pružiti objektivnu i provjerljivu analizu, što može doprinijeti širenju dezinformacija, stigmatizaciji i podizanju tenzija u društvu. Analiza sadržaja objavljenih na **RTRS** - u otkriva nekoliko ključnih problema u izvještavanju o radikalizmu, ekstremizmu i terorizmu u Bosni i Hercegovini, s naglaskom na senzacionalizam i političku instrumentalizaciju medija.

Primjer senzacionalizma možemo vidjeti kroz slučaj pronalaska naoružanja u selu Matuzići.⁹ Dok je policijska istraga još uvijek trajala, mediji, uključujući RTRS, povezali su ovaj slučaj s navodnim religijski motivisanim ekstremizmom¹⁰. Zvanična policijska istraga kasnije potvrdila da je naoružanje zaostalo iz rata i da nema veze s terorizmom ili ekstremizmom¹¹, ali su mediji već stvorili senzacionalističku priču o mogućem oružanom napadu na Republiku Srpsku.

Drugi primjer je politička instrumentalizacija medija, što se vidi kroz objave Radio Televizije Republike Srpske koje su prenesene od strane domaćih političkih aktera. Na primjer, izjava ruskog šefa diplomatije Sergeja Lavrova koja sugerira da u BiH, na Kosovu i u Albaniji vrbuju plaćenike za slanje u Donbas, interpretirana je kao indikacija da u BiH praktično upravlja "mudžahedinski garnizon".¹² Ovakvi politički izvještaji mogu poticati animozitete i konflikte umjesto objektivnog informiranja javnosti.

Treći primjer je nedostatak objektivnosti i pristranost Radio Televizije Republike Srpske kao entitetskog medija. RTRS neobjektivno prenosi informacije u cilju podrške određenoj nacionalističkoj politici, stvarajući atmosferu linča¹³, plasirajući lažne vijesti¹⁴ i etiketirajući političke protivnike režima. Ovo može doprinijeti širenju stigmatizacije i podizanju tenzija u društvu.

Ovi primjeri ilustriraju kako senzacionalizam, politička instrumentalizacija i nedostatak objektivnosti mogu utjecati na način izvještavanja o osjetljivim temama kao što su radikalizam, ekstremizam i terorizam, čime se mogu stvarati netačne percepcije i podizati tenzije u društvu.¹⁵

Izvještavanje portala **Jabuka.tv** o temama radikalizma, ekstremizma i terorizma u Bosni i Hercegovini je primjer senzualizma. Portal prenosi izjave političara kao što su Kolinda Grabar-Kitarović i Zoran Milanović bez kritičke provjere ili analitičkog osvrta na njihovu valjanost.¹⁶ Također, često se koriste dramatični naslovi ili senzacionalistički pristupi kako bi se privukla

⁹ Nadležni potvrdili - u selu Matuzići pronađeno oružje, municija... RTRS, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=302347>.

¹⁰ Televizija Srpske proslavlja 30 godina postojanja: Svečana akademija u Banjaluci (VIDEO). RTRS, 20.11.2022. godine, preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=470675>.

¹¹ Nadležni potvrdili - u selu Matuzići pronađeno oružje, municija... RTRS, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=302347>.

¹² Galijašević: BiH upravlja mudžahedinski garnizon. RTRS, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=463977>.

¹³ Galijašević: Zapad svjesno gura radikalne bošnjačke paravojne strukture u sukob i rat. RTRS, 16.05.2022. godine preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=459814>.

¹⁴ Šta je Kolinda Grabar Kitarović zaista rekla o BiH u Izraelu? RTRS, 16.05. 2022. godine preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=346138>.

¹⁵ Zašto je narodni protest u srijedu ispred RTRS-a? BN, 20.11.2022. godine, pristupljeno sa <https://www.rtvbn.com/4034077/zasto-je-narodni-protest-u-srijedu-ispred-rtrsa>.

¹⁶ Grabar-Kitarović i Milanović razgovarali o opasnostima islamskog ekstremizma u BiH. Jabuka, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.jabuka.tv/grabar-kitarovic-i-milanovic-razgovarali-o-opasnostima-islamskog-ekstremizma-u-bih/>.

pažnja čitatelja, umjesto objektivnog izvještavanja.

Na primjer, portal prenosi izjavu predsjednice Republike Srpske Željke Cvijanović u kojoj izražava zabrinutost zbog porasta islamskog radikalizma u BiH¹⁷, ali ne pruža relevantne informacije koje bi podržale tu tvrdnju ili kontekstualizirale izjavu. Također, portal prenosi izjavu Dragana Čovića, predsjednika Hrvatskog narodnog sabora, u kojoj tvrdi da se u BiH vrši organizirano naseljavanje Arapa radi promjene etničke strukture¹⁸, ali ne pruža analitički osvrt na tu tvrdnju niti provjerene činjenice koje bi je podržale.

Osim toga, portal često prenosi kontroverzne izjave Zorana Milanovića o BiH, uključujući njegovo minimiziranje genocida u Srebrenici i tvrdnju da Bosna i Hercegovina nije prava država.¹⁹ Umjesto kritičkog pristupa ili provjere činjenica, portal prenosi ove izjave bez analitičkog osvrta ili kontekstualizacije.

Svi ovi primjeri ukazuju na nedostatak kritičkog razmišljanja i provjere činjenica u izvještavanju portala Jabuka.tv o temama radikalizma, ekstremizma i terorizma u Bosni i Hercegovini. To može rezultirati širenjem dezinformacija i negativnih percepcija o zemlji.

U analizi portala **Klix.ba** primjećuje se određeni pristup izvještavanju o temama radikalizma, ekstremizma i terorizma. Portal se čini opreznim u korištenju ovih termina u naslovima, što može ukazivati na namjeru da se izbjegne senzacionalizam i stereotipizacija. Međutim, iako izbjegavaju direktno korištenje ovih termina, tekstovi se ipak bave temama koje su povezane sa radikalizmom i ekstremizmom.

Na primjer, u tekstu koji se odnosi na izjavu Kolinde Grabar-Kitarović o miješanju Hrvatske u unutrašnja pitanja BiH²⁰, portal prenosi tvrdnju o zabrinutosti Hrvatske zbog radikalizacije Bošnjaka. Međutim, nedostaje analiza i kontekstualizacija ove tvrdnje, kao i kritički osvrt na argumente koji bi je podržali ili osporili. Takođe, izostaje dublja analiza uzroka radikalizacije i eventualnih posljedica, fokusirajući se pretežno na pravne aspekte.

Drugi primjer je izvještaj o tvrdnjama ruskog ministra vanjskih poslova Sergeja Lavrova o regrutaciji plaćenika iz BiH za rat u Ukrajini.²¹ Iako ove tvrdnje nisu direktno povezane sa radikalizmom ili ekstremizmom, portal ih koristi kao argument u kontekstu političkih diskursa unutar BiH²², gdje se pokušava povezati podrška Ukrajini sa bošnjačkim muslimanskim

¹⁷ Cvijanović: Zabrinjava me porast islamskog radikalizma u BiH. Jabuka, 25.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.jabuka.tv/cvijanovic-zabrinjava-me-porast-islamskog-radikalizma-u-bih/>.

¹⁸ Dragan Čović: U pojedinim dijelovima BiH vrši se organizirano naseljavanje Arapa. Jabuka, 22.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.jabuka.tv/dragan-covic-u-pojedinim-dijelovima-bih-vrsi-se-organizirano-naseljavanje-arapa>.

¹⁹ Od „Big shita“ do sapuna i genocida. Zbog ovoga mu se spremao 'ne baš lijep doček', a možda i nešto gore? Donosimo najžešće Milanovićeve izjave o BiH. Net, 10.06.2022. godine, preuzeto sa <https://net.hr/danas/hrvatska/izjave-zorana-milanovica-o-bih-kojima-je-izazvao-bijes-bcc520f0-6181-11ec-8fc7-92554fb5186b>.

²⁰ Kolinda otvoreno priznala da se u ime Hrvatske redovno miješa u unutrašnja pitanja BiH. Klix, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.klix.ba/vijesti/bih/kolinda-otvoreno-priznala-da-se-u-ime-hrvatske-redovno-mijesa-u-unutrasnja-pitanja-bih/191128018>.

²¹ Lavrov: Rusija provjerava informacije da se plaćenici iz BiH regrutuju za rat u Ukrajini. Klix, 24.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.klix.ba/vijesti/bih/lavrov-rusija-provjerava-informacije-da-se-place-nici-iz-bih-regrutuju-za-rat-u-ukrajini/220218083>.

²² Zaharova tvrdi da se dio oružja namijenjenog Ukrajini nalazi i u BiH. Klix, 11.06.2022. godine, preuzeto

projektom.²³ Ovdje se primjećuje nedostatak analize ili kritičkog osvrta na vjerodostojnost ovih tvrdnji, ostavljajući prostor za interpretaciju i potencijalno širenje dezinformacija.

Iako se **Klix.ba** trudi da izbjegne direktno korištenje termina radikalizma i ekstremizma, postoje nedostaci u dubljijoj analizi i kontekstualizaciji tema koje se dotiču ovih pojmova. To može dovesti do pojednostavljenog ili pristrasnog prikaza određenih političkih ili društvenih pitanja.

Analiza sadržaja medijskog portala **Slobodna Bosna** otkriva određeni pristup izvještavanju o političkim temama, ali i nedostatke u dubljijoj analizi i kontekstualizaciji iznesenih tvrdnji.

U prvom tekstu koji se bavi debatom između Milanovića i Kolinde o Bosni i Hercegovini, primjećuje se nedostatak razumijevanja političkih fenomena i opasnost od stavljanja znaka jednakosti između Bošnjaka i terorista samo na osnovu njihove vjerske pripadnosti.²⁴ Međutim, umjesto da se kritikuje ovaj nedostatak razumijevanja, medij se fokusira na pravnu osnovu njihove rasprave. To znači da se propušta prilika da se adekvatno analizira i osudi upotreba stereotipa i generalizacija.

Drugi tekst prenosi mišljenje Milana Sitarskog koji tvrdi da se Bakir Izetbegović potvrdio kao pripadnik radikalno-unitarističkih snaga.²⁵ Ovdje se primjećuje nedostatak objektivnosti u prenošenju zaključivanja koje nije temeljeno na činjenicama, već na kontroverznim tumačenjima zakonskog okvira. Kritički osvrt ili dodatna istraživanja su neophodni kako bi se ovakve tvrdnje potkrijepile dokazima prije objavljivanja.

U cjelini, **Slobodna Bosna** se čini da se ne posvećuje posebno temama radikalizma, ekstremizma i terorizma, ali izneseni primjeri pokazuju nedostatak kritičkog osvrta i kontekstualizacije, što može doprinijeti pojednostavljenju ili pristranom prikazu političkih pitanja.

Radio Sarajevo, osnovan 2005. godine, ima za cilj promociju urbane kulture i pružanje relevantnih informacija lokalnoj zajednici. Međutim, važno je da medijske organizacije, kao što je Radio Sarajevo, provode temeljito istraživanje i provjeru činjenica prije nego što prenesu informacije, posebno kada su u pitanju osjetljive teme kao što su političke izjave i društveni pokreti.

sa <https://www.klix.ba/vijesti/svijet/zaharova-tvrdi-da-se-dio-oruzja-namijenjenog-ukrajini-nalazi-i-u-bih/220609015>

²³ Rusi bez dokaza tvrde da je 167 plaćenika iz BiH bilo na ratištu u Ukrajini. Klix, 24.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.klix.ba/vijesti/bih/rusi-bez-dokaza-tvrde-da-je-167-placenika-iz-bih-bilo-na-ratistu-u-ukrajini/220423071>.

²⁴ Milanović i Kolinda o BiH u debati: "Džihadisti u BiH su realnost. To je zemlja koja ima puno muslimana". Slobodna Bosna, 16.05.2022. godine, pristupljeno sa https://www.slobodna-bosna.ba/vijest/138998/milanov_ic_i_kolinda_o_bih_u_debati_dzihadisti_u_bih_su_realnost_to_je_zemlja_koja_ima_puno_muslimana.html.

²⁵ Milan Sitarski Čovičev beogradski ekspert. Slobodna Bosna, 28.05.2022. godine, preuzeto sa https://www.slobodnabosna.ba/vijest/242086/milan_sitarskichovicev_beogradskiekspert_izetbegovic_je_sluzbeno_potvrdio_pripadnost_radikalno_unitaristikim_snagama.html.

U ovom slučaju, izdvajanje informacija o izjavama političkih lidera²⁶²⁷ i predviđanjima stručnjaka o ekstremističkim pokretima²⁸ zahtijeva odgovornost u interpretaciji i prenošenju informacija. Nedostatak dubinske analize može dovesti do pojednostavljivanja kompleksnih političkih i socijalnih problema, što može dovesti do pogrešnog razumijevanja situacije i stvaranja nepotrebnih tenzija.

Također, važno je da medijske organizacije izbjegavaju prenošenje neprovjerenih tvrdnji i propagandnog sadržaja bez kritičkog osvrta i analize. To može dovesti do širenja dezinformacija i potencijalno podsticati neprijateljstvo i polarizaciju u društvu.

Stoga, Radio Sarajevo i slične medijske organizacije trebaju uložiti napore u osiguranje kvalitete svojih informacija i provjeru činjenica kako bi pružili objektivna i pouzdana izvješta sva svojim slušateljima i čitateljima.

N1 kao regionalna informativna televizijska postaja ima važnu ulogu u praćenju događaja i pružanju relevantnih informacija svojim gledateljima. Međutim, kao i svaki medijski kanal, treba se pridržavati visokih standarda novinarske etike i odgovornosti u prenošenju informacija.

U tekstu, izjava ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske o potencijalnoj radikalizaciji u Bosni i Hercegovini²⁹, bez detaljne analize ili konteksta, može ostaviti prostora za špekulacije i nagađanja te može doprinijeti stvaranju nepotrebnih tenzija. Važno je da mediji pruže potpuniju sliku o situaciji i da objasne na koji način bi eventualna radikalizacija mogla utjecati na društvo, kao i koji su mogući uzroci takvog scenarija.

Tekst, koji prenosi izjavu premijera Mađarske o integraciji zemlje s muslimanskim stanovništvom³⁰, zahtijeva posebno oprezno tumačenje. Redukcija kompleksnih pitanja integracije i odnosa među različitim društvenim grupama može rezultirati stereotipima i podsticati predrasude. Važno je da mediji, poput N1, istaknu raznolikost mišljenja i stajališta te pruže analizu izjava političkih lidera kako bi gledatelji imali širu perspektivu.

Ovi primjeri naglašavaju važnost kritičkog promišljanja i analize medijskih sadržaja kako bi se izbjegla jednostrana ili površna interpretacija kompleksnih političkih i društvenih tema. N1 kao profesionalna medijska organizacija treba nastaviti pridržavati se visokih standarda novinarstva kako bi pružila objektivne, pouzdane i uravnotežene informacije svojoj publici.

²⁶ Predsjednica Kolinda o naoružavanju selefija u Bosni i Hercegovini. Radio Sarajevo, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://radiosarajevo.ba/vijesti/bosna-i-hercegovina/kolinda-o-naoruzavanju-selefija-u-bosni-i-hercegovini/329921>.

²⁷ Dodik: Ekstremisti misle da bi sve procvjetalo u BiH kad bih ja nestao. Radio Sarajevo, 18.05. 2022. godine, preuzeto sa <https://radiosarajevo.ba/vijesti/bosna-i-hercegovina/dodik-ekstremisti-misle-da-bi-sve-procvjetalo-u-bih-kad-bih-ja-nestao/240309>.

²⁸ Ruska profesorica sa državnog Univerziteta predviđa formiranje kalifata u BiH. Radio Sarajevo, 22.05.2022. godine, preuzeto sa <https://radiosarajevo.ba/metromahala teme/ruska-profesorica-predvida-formiranje-kalifata-u-bih-za-10-do-15-godina/357089>

²⁹ Grlić Radman zatražio od Blinkena da se angažira oko BiH: Moguća radikalizacija. N1, 12.06.2022. godine, preuzeto sa web stranice: <https://ba.n1info.com/vijesti/grlic-radman-zatrazio-od-blinekna-da-se-angazira-oko-bih-moguca-radikalizacija/>.

³⁰ Orban o BiH: Kako integrirati zemlju sa dva miliona muslimana. N1, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://ba.n1info.com/vijesti/orban-srpska-nacija-je-kljucna/>.

Oslobođenje, osnovano 1943. kao glasilo Narodnooslobodilačke fronte, ostalo je prepoznatljivo ime u medijskom svijetu Bosne i Hercegovine unatoč turbulentnim vremenima, uključujući rat '92.-'95. Među izjavama koje su prenesene ističe se Galijaševićeva tvrdnja da migrantska kriza služi kao kamuflaža za ubacivanje vojnika Al Kaide i Islamske države u BiH³¹, što je naknadno detaljno opovrgnuto analizom i činjenicama. Ovaj slučaj pokazuje važnost novinarske etike i profesionalizma u razumijevanju radikalizma, ekstremizma i terorizma.

Fokus, sarajevska novinska firma, nedostatan je adresirao ovu izjavu Galijaševića, što može ozbiljno narušiti povjerenje čitatelja u pouzdanost informacija.³² Slično, **Faktor.ba** je prenio kontroverzne izjave Kolinde Grabar-Kitarović o 10 hiljada terorista u BiH³³ bez provjere, odbacujući ih bez adekvatnih dokaza. To je pokazatelj nedostatka profesionalnog pristupa i objektivnosti u novinarstvu.

Analiza SOA-inih izvještaja od 2017. do 2021.³⁴ pruža dublji uvid u situaciju, otkrivajući postojanje radikalnih elemenata, ali ne i potvrđujući izjave Kolinde Grabar-Kitarović o desetinama tisuća terorista u BiH. Ovaj primjer ilustrira potrebu za temeljnom provjerom činjenica i objektivnom analizom u medijskom izvještavanju o osjetljivim temama kao što su radikalizacija i terorizam.

Sarajevska Sehara, poznati bosanskohercegovački informativni portal, prenio je izjave Kolinde Grabar-Kitarović o situaciji u BiH³⁵, ali nažalost, članak nije pružio kritički osvrt na te izjave. Ova odsutnost analize otvara prostor za nedostatak objektivnosti i potiče na preuzimanje izjava bez provjere činjenica. Konkretno, izjava da Grabar-Kitarović dobro poznaje stanje u BiH implicira postojanje deset hiljada naoružanih selefija u zemlji, što zahtijeva temeljitu provjeru i kritičko propitivanje.

³¹ Galijašević - Dodikov i Sputnikov "ekspert za terorizam" širi laži: Migrantska kriza je zavjesa za ubacivanje vojnika Al kaide, Nusra fronta i Islamske države u BiH. Oni imaju bazu u kojoj borbena znanja prenose na bošnjačku djecu. Oslobođenje, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.oslobodjenje.ba/vijesti/galijasevic-dodikov-i-sputnikov-ekspert-za-terorizam-siri-lazi-migrantska-kriza-je-zavjesa-za-ubacivanje-vojnika-al-kaide-nusra-fronta-i-islamske-drzave-u-bih-oni-imaju-bazu-u-kojoj-borbena-znanja-prenose-na-bosnjacku-djecu-403724..>

³² "Večernje novosti": Kamp džihadista u selu Ošve kod Maglaja prijetnja je Srbiji. Fokus, 17.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.fokus.ba/vijesti/bih/vecernje-novosti-kamp-dzihadista-u-selu-osve-kod-maglaja-prijetnja-je-srbiji/77137/>.

³³ Kolinda o BiH: "Vrlo nestabilna, preuzeli je ljudi povezani s teroristima, pod kontrolom je militantnog islama". Faktor, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.faktor.ba/vijest/kolinda-o-bih-vrlo-nestabilna-preuzeli-je-ljudi-povezani-s-teroristima-pod-kontrolom-je-militantnog-islama/46098>.

³⁴ Javno izvješće 2017.godine SOA, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.soa.hr/UserFiles/File/pdf/Javno-izvjesce-2017.pdf>, dana.

Javno izvješće 2018. godine SOA, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.soa.hr/files/file/Javno-izvjesce-2018.pdf>.

Javno izvješće 2019. godine SOA, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.soa.hr/files/file/Javno-izvjesce-2019.pdf>.

Javno izvješće 2020. godine SOA, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.soa.hr/files/file/Javno-izvjesce-2020.pdf>.

³⁵ Kolinda Grabar-Kitarović o Joeu Bidenu: Jako dobro poznaje stanje u BiH. Sarajevska sehara, dana 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://sarajevskasehara.com/2021/01/kolinda-grabar-kitarovic-o-joeu-bidenu-jako-dobro-poznaje-stanje-u-bih/>.

Druga medijska kuća, novinska agencija **Patria**, objavila je intrigantan članak o nedostatku dokaza o džihadistima u BiH. Ministar unutrašnjih poslova RS Dragan Lukač tvrdi da je BiH, po glavi stanovnika, najviše doprinijela stranim džihadistima.³⁶ Međutim, članak ne nudi dublju analizu ili kritički osvrt na te tvrdnje. Nedostatak detaljne provjere činjenica i kritičkog razmatranja implicira mogućnost preuzimanja izjava bez dovoljno osnovanog povjerenja. Stoga, u oba slučaja, nedostatak kritičkog osvrta može dovesti do širenja neprovjerenih informacija i narušiti kvalitet novinarskog izvještavanja.

Bljesak.info, osnovan 2001. godine, ističe se među bosanskohercegovačkim internet magazinima po svojoj rubrici "Terorizam", koja se bavi analizom terorističkih napada širom svijeta. Prenijeli su izjavu Milorada Dodika u kojoj se tvrdi da su Izetbegovići doprinijeli radikalizmu u pokušaju stvaranja islamske države, koju Srbi i Hrvati nisu podržali "naknadnom pameću".³⁷

Međutim, kritički promatran, ovaj tekst pokazuje nedostatak značaja iz perspektive naučne objektivnosti. Umjesto analize činjenica, tekst se oslanja na političke narative, posebno na konstrukcije srpskih nacionalista iz devedesetih godina prošlog stoljeća. Očigledno je da uredništvo Bljesak.info nije ignoriralo političku prizmu ovakvih izjava. Stoga, ovaj članak pokazuje jednostranost u izvještavanju i tematsku pristranost, umjesto objektivnog prikaza događaja.

Tekst objavljen na internet portalu **Dešavanja u Bijeljini** a koji se odnosi na navode Dodika o prisustvu ISIS terorista u BiH, za koje krivi Hrvatsku³⁸, izražava nedostatak kritičke analize i provjere činjenica od strane portala "Dešavanja u Bijeljini". Umjesto da objektivno istraži tvrdnje i pruži dokaze ili relevantne informacije koje potkrepljuju te tvrdnje, portal jednostavno prenosi te tvrdnje bez ikakvog kritičkog osvrta ili dubljeg istraživanja.

Ovaj pristup može doprinijeti širenju dezinformacija i stigmatizaciji određenih etničkih grupa, posebno Bošnjaka, implicirajući da su oni skloni terorizmu. Nedostatak analize i nedostatak pružanja dokaza ili pouzdanih izvora informacija pokazuju nedostatak novinarske odgovornosti i profesionalnosti.

Umjesto toga, mediji bi trebali provjeravati činjenice, tražiti relevantne izvore i pružati sveobuhvatnu sliku situacije, umjesto da prenose neosnovane tvrdnje koje mogu širiti strah i netrpeljivost.

Tekst koji je objavljen na portalu **Source.ba** prenosi tvrdnje Dodika o prisustvu odreda "El Mudžahedin" u sastavu Armije RBiH³⁹, bez obzira na političku važnost koju bi mogao imati za određene političke subjekte, nedostaje provjeri činjenica i dubljoj analizi. Činjenica da se

³⁶ Doljevanje ulja na vatru: Zašto Kolinda i Lukač ne dostave institucijama BiH "dokaze o džihadistima", Patria, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://nap.ba/news/34103>.

³⁷ Dodik: Izetbegovići dodali radikalizam u stvaranje islamske države BiH. Bljesak info, 18.05.2022. godine, preuzeto sa <https://bljesak.info/vijesti/flash/dodik-izetbegovici-dodali-radikalizam-u-stvaranje-islamske-drzave-bih/206385>.

³⁸ Dodik: U BiH je puno terorista ISIS-a, a za to je kriva Hrvatska. Dešavanja u Bijeljini, 18.05. 2022. godine, preuzeto sa <https://www.facebook.com/desavanjaubijeljini/posts/dodik-u-bih-je-puno-terorista-isis-a-a-za-to-je-kriva-hrvatska/937522133255865/>.

³⁹ Dodik: "Armija RBiH je u svom sastavu imala odred 'El Mudžahedin' koji je činio svirepe zločine. Source, 18.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.source.ba/clanak/BiH/606369/Dodik--Armija-RBiH-je-u-svom-sastavu-imala-odred-El-Mudzahedin-koji-je-cinio-svirepe-zlocine>.

oslanja na stare, već poznate informacije koje su prošle kroz procese istraživanja i analize, čini ovaj tekst naučno nevažnim.

Umjesto da pruži relevantne dokaze ili novinsku analizu, portal "Source.ba" dopušta da se političke tvrdnje šire bez provjere, stvarajući tako prostor za političko favoriziranje na štetu novinarske odgovornosti. Nedostatak kritičke analize i provjere činjenica može doprinijeti širenju dezinformacija i političke manipulacije.

Ideja portala da pruži drugačiji sadržaj kroz integrisani video sadržaj i originalne video priloge o aktuelnim temama je hvale vrijedna, ali bi isto tako trebalo da prate novinarske standarde provjere činjenica i objektivne analize.

Portal **Dnevnik.ba** prenosi izjavu Sandi Dizdarevića o migrantskoj populaciji u BiH izaziva određene dileme i nedoumice. Iako je portal Dnevnik.ba poznat po promovisanju novinarske etike i poštovanju novinarskih standarda, ova konkretna izjava izaziva pitanja o objektivnosti i preciznosti informacija koje prenosi.

Navedena izjava sugerira da većina migranata u BiH čine muškarci u naponu snage, a dalje se sugerira da bi ovi migranti mogli predstavljati potencijalnu opasnost po sigurnosno stanje u zemlji zbog mogućeg radikalizma i ekstremizma.⁴⁰ Međutim, nedostaje jasno razlikovanje između pojmova radikalizma, ekstremizma i terorizma u kontekstu migrantske populacije.

Osim toga, nedostaje detaljnija analiza ili podaci koji bi podržali tvrdnje o potencijalnoj opasnosti od radikalizma i ekstremizma među migrantima. Nije jasno kako su došli do zaključka o potencijalnoj opasnosti, niti se navodi na osnovu kojih informacija ili istraživanja se ova tvrdnja zasniva.

U konačnici, ovakve izjave bi trebalo da budu praćene objektivnom analizom i provjerom činjenica kako bi se osigurala preciznost i pouzdanost informacija koje se prenose.

U analizi **portala Crna Hronika, Dnevni Avaz i Haber.ba** primjećuje se nedostatak dublje analize i kritičkog osvrta na političke izjave koje prenose.

Prvo, svi portali prenose političke izjave bez pružanja dovoljno detaljne analize ili konkretne potpore u vidu dokaza koji bi podržali te tvrdnje. Na primjer, izjava Dragana Lukača o širenju radikalnog islama u BiH⁴¹ prenosi se bez dodatne provjere ili analize relevantnih informacija koje bi potvrdile ili opovrgle te tvrdnje. Ovaj nedostatak dublje analize može dovesti do prenošenja neprovjerenih informacija ili politički motiviranih izjava bez stvarne osnove u stvarnosti.

Drugo, nedostaje dublja analiza konteksta, političkih implikacija i mogućih izvora informacija. Izvještavanje se često svodi na prenošenje izjava političkih figura bez detaljnijeg istraživanja ili analize pozadinskih činjenica. Npr., izjava Zemana o mogućnosti BiH kao baze ISIL-ovih terorista⁴²

⁴⁰ Sandi Dizdarević: Preko 90 posto migranata u BiH su muškarci u naponu snage. Dnevnik, 05.06.2022. godine, preuzeto sa <https://www.dnevnik.ba/teme/sandi-dizdarevic-preko-90-posto-migranata-u-bih-su-muskarci-u-naponu-snage-2601059>.

⁴¹ Lukač: Vlasti u Sarajevu zatvaraju oči pred širenjem radikalnog islama u BiH. Crna hronika, 05.06.2022. godine, preuzeto sa <https://crna-hronika.info/lukac-vlasti-u-sarajevu-zatvaraju-oci-pred-sirenjem-radikalnog-islama-u-bih/276822>.

⁴² Predsjednik Češke Miloš Zeman: BiH može postati evropska baza IDIL-ovih terorista. Direktno, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://direktno.ba/predsjednik-ceske-milos-zeman-bih-moze-postati-evropska-baza-idil-ovih-terorista/>.

prenosi se bez kritičke provjere ili analize vjerodostojnosti te tvrdnje, izjava Sebastijana Kurtza o plaćanju ženama da se pokriju.⁴³

Treće, nedostaje dublja analiza političkih implikacija izjava.⁴⁴ Politizacija izvještavanja može dovesti do nepotpunog razumijevanja složenih političkih situacija i problema.

Da bi izvještavanje bilo objektivnije i pouzdanije, potrebno je primijeniti naučni pristup analizi izjava, provjeriti činjenice koje se navode te pružiti dublju analizu konteksta i političkih implikacija.

Različiti medijski izvori pristupaju izvještavanju o Bosni i Hercegovini na različite načine, odražavajući svoje vlastite perspektive, interese i pristranosti.

Srpski mediji poput "Večernjih novosti", "Blica", "Vesti.rs" i "Informer" često se fokusiraju na političke aspekte situacije u BiH⁴⁵, posebno na političke napetosti između etničkih⁴⁶ ili političkih grupa unutar zemlje. Oni mogu prenositi izjave političara ili analitičara koji sugeriraju mogućnost promjene granica ili podjele BiH, što može izazvati dodatne tenzije. Ovi mediji također mogu biti skloni pristranosti u korist srpske politike⁴⁷, što može utjecati na način na koji izvještavaju o događajima u BiH.

S druge strane, hrvatski mediji poput "24 sata", "Večernjeg lista" i "Dnevno.hr" često ističu pitanja koja se tiču hrvatske manjine u BiH, kao i probleme povezane s prisustvom militantnog islama u zemlji⁴⁸. Neki od njih mogu prenositi izjave političara ili stručnjaka koji upozoravaju na sigurnosne rizike ili ekstremističke prijetnje⁴⁹ u BiH, što može stvarati sliku o BiH kao nestabilnoj zemlji. Neki od sadržaja se odnose i na promjene granica BiH.⁵⁰

⁴³ Kurz: U Sarajevu i Prištini ženama plaćaju da izađu na ulicu potpuno pokrivene. Dnevni avaz, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://avaz.ba/globus/svijet/293636/kurz-u-sarajevu-i-pristini-zenama-placaju-da-izadu-na-ulicu-potpuno-pokrivene>.

⁴⁴ Mektić: Ne raspolažemo informacijama da se ženama plaća da se pokrivaju. Fokus, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.fokus.ba/vijesti/bih/mektic-ne-raspolazemo-informacijama-da-se-zena-placa-da-se-pokrivaju/830957/>.

⁴⁵ Dževad Galijašević poručio: Problemi nastaju i eskaliraju u Sarajevu. Večernje novosti, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://vecernjenovosti.ba/12900/vijesti/dzevad-galijasevic-porucio-problemi-nastaju-i-eskaliraju-u-sarajevu/>.

⁴⁶ Dodik svedočio u odbranu mladića, SDA širila radikalizam. Vesti.rs, 18.05.2022. godine preuzeto sa <https://www.vesti.rs/Milorad-Dodik/Dodik-svedocio-u-odbranu-Mladica-SDA-sirila-radikalizam.html>.

⁴⁷ Galijašević: U izveštaju "Soufan grupe" umanjen broj državljana BiH na stranim ratištima. Blic, 17.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.blic.rs/vesti/republika-srpska/galijasevic-u-izvestaju-soufan-grupe-umanjen-broj-drzavljana-bih-na-stranim-ratistima/x4l3fm4>.

⁴⁸ ISIL u Sarajevu ima centar za planiranje terorističkih napada. Večernji list, 17.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.vecernji.ba/vijesti/isil-u-sarajevu-ima-centar-za-planiranje-teroristickih-napada-1066948>.

⁴⁹ Fašizam se razbuktava: Portal Dnevno nakon Srba i gayeva krenuo i na Židove. Index, 21.11.2022. godine, preuzeto sa <https://www.index.hr/vijesti/clanak/Fasizam-se-razbuktava-Portal-Dnevno-nakon-Srba-i-gayeva-krenuo-i-na-Zidove/715161.aspx>.

⁵⁰ Janšin 'tajni dokument' o 'konačnom raspadu Jugoslavije' uzdrmao Sloveniju i BiH. Jutarnji, 10.06.2022. godine, preuzeto sa <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/jansin-tajni-dokument-o-konacnom-raspadu-jugoslavije-uzdrmao-sloveniju-i-bih-15064901>.

Strani mediji poput “**Deutsche Welle**” i “**Al Jazeera**” često nude analize i dublje uvide u situaciju u BiH. Oni mogu istražiti različite aspekte situacije, uključujući političke⁵¹, ekonomske, socijalne i sigurnosne faktore.⁵² Ovi mediji obično nude raznolike perspektive i pokušavaju pružiti uravnoteženiju sliku situacije u zemlji.

Fact-checking portali poput “**Fraktografa**” imaju za cilj provjeru točnosti informacija koje se prenose u medijima. Oni analiziraju činjenične tvrdnje i istražuju njihovu valjanost, čime pružaju javnosti pouzdanije informacije o događajima i situacijama u BiH.⁵³

Svi ovi medijski izvori imaju svoje vlastite prednosti i mane, te je važno biti svjestan njihovih pristranosti i tražiti više izvora informacija kako bi se stvorila cjelovita slika situacije u BiH.

ZAKLJUČAK

Važno je istaknuti da analiza medijskog izvještavanja o Bosni i Hercegovini (BiH) od 2015. do 2022. godine pokazuje niz nedostataka i izazova s kojima se susreću medijske organizacije u pristupu temama radikalizma, ekstremizma i terorizma. Primarna briga je nedostatak provjere činjenica i kritičke analize pri prenošenju političkih izjava, što može rezultirati širenjem dezinformacija i stvaranjem predrasuda u društvu. Osim toga, senzacionalistički pristupi i nedostatak objektivnosti u izvještavanju mogu dovesti do podizanja tenzija i izobličenja percepcije javnosti o kompleksnim socijalnim fenomenima.

Potrebno je istaknuti da su medijske organizacije ključni akteri u oblikovanju javnog mnijenja te da imaju odgovornost pružiti objektivne, uravnotežene informacije koje su provjerene i kontekstualizirane. Time se ne samo izbjegava širenje predrasuda i netočnih informacija, već se i promiče informiranost i razumijevanje među građanima.

Stoga, medijske organizacije trebaju uložiti više truda u provjeru činjenica, kontekstualizaciju tema i pružanje objektivnih, uravnoteženih informacija kako bi se osiguralo da njihovo izvještavanje odražava stvarnost na terenu. Ovaj pristup ne samo da pomaže u prevenciji širenja dezinformacija već i u promicanju mirnog suživota i razumijevanja u društvu.

LITERATURA

- Propaganda internet terorizam i radikalizam u BiH. Slobodna Evropa, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.slobodnaevropa.org/a/propaganda-internet-terorizam-radikalizam-bih/30280577.html>.
- Galijašević: Najviše vehabijskih naselja u F BiH nalazi se na području Zenice i Sarajeva. Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/galijasevic-najvise-vehabijskih-naselja-u-fbih-nalazi-se-na-podrucju-zenice-i-sarajeva/>.
- Galijašević: Džihadisti od BiH čine bure baruta koje će eksplodirati na štetu EU. Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/galijasevic-dzihadisti-od-bih-cine-bure-baruta-koje-ce-eksplodirati-na-stetu-eu/>.
- Facebook Srpska info. Srpska info, 20.11.2022. godine, preuzeto sa <https://www.facebook.com/srpskainfocom/>.

- Galijašević tvrdi "Na hiljade talibana koji su u BiH žele da nastave rat u Europi". Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/galijasevic-tvr-di-na-hiljade-talibana-koji-su-u-bih-zele-da-nastave-rat-u-evropi>
- SDA se ponaša kao teroristička organizacija" Galijašević rekao da je u BiH na djelu ratna politika. Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/sda-se-ponasa-ka-oteroristicka-organizacija-galijasevic-rekao-da-je-u-bih-na-djelu-ratna-politika/>
- Galijašević: Za širenje radikalnog islamizma platio samo jedan dahija. Srpska info, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://srpskainfo.com/galijasevic-za-sirenje-radikalnog-islamizma-platio-samo-jedan-dahija/>.
- Nadležni potvrdili - u selu Matuzići pronađeno oružje, municija... RTRS, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=302347>.
- Televizija Srpske proslavlja 30 godina postojanja: Svečana akademija u Banjaluci (VIDEO). RTRS, 20.11.2022. godine, preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=470675>.
- Nadležni potvrdili - u selu Matuzići pronađeno oružje, municija... RTRS, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=302347>.
- Galijašević: BiH upravlja mudžahedinski garnizon. RTRS, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=463977>.
- Galijašević: Zapad svjesno gura radikalne bošnjačke paravojne strukture u sukob i rat. RTRS, 16.05.2022. godine preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=459814>.
- Šta je Kolinda Grabar Kitarović zaista rekla o BiH u Izraelu? RTRS, 16.05. 2022. godine preuzeto sa <https://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=346138>.
- Zašto je narodni protest u srijedu ispred RTRS-a?. BN, 20.11.2022. godine, pristupljeno sa <https://www.rtvbn.com/4034077/zasto-je-narodni-protest-u-srijedu-ispred-rtrsa>.
- Grabar-Kitarović i Milanović razgovarali o opasnostima islamskog ekstremizma u BiH. Jabuka, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.jabuka.tv/grabar-kitarovic-i-milanovic-razgovarali-o-opasnostima-islamskog-ekstremizma-u-bih/>.
- Cvijanović: Zabrinjava me porast islamskog radikalizma u BiH. Jabuka, 25.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.jabuka.tv/cvijanovic-zabrinjava-me-porast-islamskog-radikalizma-u-bih/>.
- Dragan Čović: U pojedinim dijelovima BiH vrši se organizirano naseljavanje Arapa. Jabuka, 22.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.jabuka.tv/dragan-covic-u-pojedinim-dijelovima-bih-vrsi-se-organizirano-naseljavanje-arapa>.
- Od „Big shita“ do sapuna i genocida. Zbog ovoga mu se spremao 'ne baš lijep doček', a možda i nešto gore? Donosimo najžešće Milanovićeve izjave o BiH. Net, 10.06.2022. godine, preuzeto sa <https://net.hr/danas/hrvatska/izjave-zorana-milanovica-o-bih-kojima-je-izazvao-bijes-bcc520f0-6181-11ec-8fc7-92554fb5186b>.
- Kolinda otvoreno priznala da se u ime Hrvatske redovno miješa u unutrašnja pitanja BiH. Klix, 16.05. 2022. godine, preuzeto sa <https://www.klix.ba/vijesti/bih/kolinda-otvoreno-priznala-da-se-u-ime-hrvatske-redovno-mijesa-u-unutrasnja-pitanja-bih/191128018>.
- Lavrov: Rusija provjerava informacije da se plaćenici iz BiH regrutuju za rat u Ukrajini. Klix, 24.05. 2022. godine, preuzeto sa <https://www.klix.ba/vijesti/bih/lavrov-rusija-provjerava-informacije-da-se-placenici-iz-bih-regrutuju-za-rat-u-ukrajini/220218083>.

- Zaharova tvrdi da se dio oružja namijenjenog Ukrajini nalazi i u BiH. Klix, 11.06.2022. godine, preuzeto sa <https://www.klix.ba/vijesti/svijet/zaharova-tvr-di-da-se-dio-oruzja-namijenjenog-ukrajini-nalazi-i-u-bih/220609015>
- Rusi bez dokaza tvrde da je 167 plaćenika iz BiH bilo na ratištu u Ukrajini. Klix, 24.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.klix.ba/vijesti/bih/rusi-bez-dokaza-tvrde-da-je-167-placenika-iz-bih-bilo-na-ratistu-u-ukrajini/220423071>.
- Milanović i Kolinda o BiH u debati: "Džihadisti u BiH su realnost. To je zemlja koja ima puno muslimana". Slobodna Bosna, 16.05.2022. godine, pristupljeno sa https://www.slobodna-bosna.ba/vijest/138998/milanovic_i_kolinda_o_bih_u_debati_dzhihadisti_u_bih_su_realnost_to_je_zemlja_koja_ima_puno_muslimana.html.
- Milan Sitarski Čovićev beogradski ekspert. Slobodna Bosna, 28.05.2022. godine, preuzeto sa https://www.slobodnabosna.ba/vijest/242086/milan_sitarskichovicev_beogradskiekspert_izetbegovic_je_sluzbeno_potvrdio_pripadnost_radikalno_unitaristichkim_snagama.html.
- Predsjednica Kolinda o naoružavanju selefija u Bosni i Hercegovini. Radio Sarajevo, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://radiosarajevo.ba/vijesti/bosna-i-hercegovina/kolinda-o-naoruzavanju-selefija-u-bosni-i-hercegovini/329921>.
- Dodik: Ekstremisti misle da bi sve procvjetalo u BiH kad bih ja nestao. Radio Sarajevo, 18.05. 2022. godine, preuzeto sa <https://radiosarajevo.ba/vijesti/bosna-i-hercegovina/dodik-ekstremisti-misle-da-bi-sve-procvjetalo-u-bih-kad-bih-ja-nestao/240309>.
- Ruska profesorica sa državnog Univerziteta predviđa formiranje kalifata u BiH. Radio Sarajevo, 22.05.2022. godine, preuzeto sa <https://radiosarajevo.ba/metromahala teme/ruska-profesorica-predvida-formiranje-kalifata-u-bih-za-10-do-15-godina/357089>
- Grlić Radman zatražio od Blinkena da se angažira oko BiH: Moguća radikalizacija. N1, 12.06.2022. godine, preuzeto sa web stranice: <https://ba.n1info.com/vijesti/grlic-radman-zatrazio-od-blinekna-da-se-angazira-oko-bih-moguca-radikalizacija/>.
- Orban o BiH: Kako integrirati zemlju sa dva miliona muslimana. N1, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://ba.n1info.com/vijesti/orban-srpska-nacija-je-kljucna/>.
- Galijašević - Dodikov i Sputnikov "ekspert za terorizam" širi laži: Migrantska kriza je zavjesa za ubacivanje vojnika Al kaide, Nusra fronta i Islamske države u BiH. Oni imaju bazu u kojoj borbena znanja prenose na bošnjačku djecu. Oslobođenje, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.oslobodjenje.ba/vijesti/galijasevic-dodikov-i-sputnikov-ekspert-za-terorizam-siri-lazi-migrantska-kriza-je-zavjesa-za-ubacivanje-vojnika-al-kaide-nusra-fronta-i-islamske-drzave-u-bih-oni-imaju-bazu-u-kojoj-borbena-znanja-prenose-na-bosnjacku-djecu-403724..>
- "Večernje novosti": Kamp džihadista u selu Ošve kod Maglaja prijetnja je Srbiji. Fokus, 17.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.fokus.ba/vijesti/bih/vecernje-novosti-kamp-dzhihadista-u-selu-osve-kod-maglaja-prijetnja-je-srbiji/77137/>.
- Kolinda o BiH: "Vrlo nestabilna, preuzeli je ljudi povezani s teroristima, pod kontrolom je militantnog islama". Faktor, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.faktor.ba/vijest/kolinda-o-bih-vrlo-nestabilna-preuzeli-je-ljudi-povezani-s-teroristima-pod-kontrolom-je-militantnog-islama/46098>.

- Javno izvješće 2017.godine SOA, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.soa.hr/UserFiles/File/pdf/Javno-izvjesce-2017.pdf>, dana.
- Javno izvješće 2018. godine SOA, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.soa.hr/files/file/Javno-izvjesce-2018.pdf>.
- Javno izvješće 2019. godine SOA, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.soa.hr/files/file/Javno-izvjesce-2019.pdf>.
- Javno izvješće 2020. godine SOA, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.soa.hr/files/file/Javno-izvjesce-2020.pdf>.
- Kolinda Grabar-Kitarović o Joeu Bidenu: Jako dobro poznaje stanje u BiH. Sarajevska sehora, dana 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://sarajevskasehara.com/2021/01/kolinda-grabar-kitarovic-o-joeu-bidenu-jako-dobro-poznaje-stanje-u-bih/>.
- Doljevanje ulja na vatru: Zašto Kolinda i Lukač ne dostave institucijama BiH “dokaze o džihadistima”, Patria, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://nap.ba/news/34103>.
- Dodik: Izetbegovići dodali radikalizam u stvaranje islamske države BiH. Bljesak info, 18.05.2022. godine, preuzeto sa <https://bljesak.info/vijesti/flash/dodik-izetbegovici-dodali-radikalizam-u-stvaranje-islamske-drzave-bih/206385>.
- Dodik: U BiH je puno terorista ISIS-a, a za to je kriva Hrvatska. Dešavanja u Bijeljini, 18.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.facebook.com/desavanjaubijeljini/posts/dodik-u-bih-je-puno-terorista-isis-a-a-za-to-je-kriva-hrvatska/937522133255865/>.
- Dodik: “Armija RBiH je u svom sastavu imala odred ‘El Mudžahedin’ koji je činio svirepe zločine. Source, 18.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.source.ba/clanak/BiH/606369/Dodik--Armija-RBiH-je-u-svom-sastavu-imala-odred-El-Mudzahedin-koji-je-cinio-svirepe-zlocine>.
- Sandi Dizdarević: Preko 90 posto migranata u BiH su muškarci u naponu snage. Dnevnik, 05.06.2022. godine, preuzeto sa <https://www.dnevnik.ba teme/sandi-dizdarevic-preko-90-posto-migranata-u-bih-su-muskarci-u-naponu-snage-2601059>.
- Lukač: Vlasti u Sarajevu zatvaraju oči pred širenjem radikalnog islama u BiH. Crna hronika, 05.06.2022. godine, preuzeto sa <https://crna-hronika.info/lukac-vlasti-u-sarajevu-zatvaraju-oci-pred-sirenjem-radikalnog-islama-u-bih/276822>.
- Predsjednik Češke Miloš Zeman: BiH može postati evropska baza IDIL-ovih terorista. Direktno, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://direktno.ba/predsjednik-ceske-milos-zeman-bih-moze-postati-evropska-baza-idil-ovih-terorista/>.
- Kurz: U Sarajevu i Prištini ženama plaćaju da izađu na ulicu potpuno pokrivene. Dnevni avaz, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://avaz.ba/globus/svijet/293636/kurz-u-sarajevu-i-pristini-zenama-placaju-da-izadu-na-ulicu-potpuno-pokrivene>.
- Mektić: Ne raspoložemo informacijama da se ženama plaća da se pokrivaju. Fokus, 20.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.fokus.ba/vijesti/bih/mektic-ne-raspolazemo-informacijama-da-se-zenama-placa-da-se-pokrivaju/830957/>.
- Dževad Galijašević poručio: Problemi nastaju i eskaliraju u Sarajevu. Večernje novosti, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://vecernjenovosti.ba/12900/vijesti/dzevad-galijasevic-porucio-problemi-nastaju-i-eskaliraju-u-sarajevu/>.

- Dodik svedočio u odbranu mladića, SDA širila radikalizam. Vesti.rs, 18.05.2022. godine preuzeto sa <https://www.vesti.rs/Milorad-Dodik/Dodik-svedocio-u-odbranu-Mladica-SDA-sirila-radikalizam.html>.
- Galijašević: U izveštaju "Soufan grupe" umanjen broj državljana BiH na stranim ratištima. Blic, 17.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.blic.rs/vesti/republika-srpska/galijasevic-u-izvestaju-soufan-grupe-umanjen-broj-drzavljana-bih-na-stranim-ratistima/x4l3fm4>.
- ISIL u Sarajevu ima centar za planiranje terorističkih napada. Večernji list, 17.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.vecernji.ba/vijesti/isil-u-sarajevu-ima-centar-za-planiranje-teroristickih-napada-1066948>.
- Fašizam se razbuktava: Portal Dnevno nakon Srba i gayeva krenuo i na Židove. Index, 21.11.2022. godine, preuzeto sa <https://www.index.hr/vijesti/clanak/Fasizam-se-razbuktava-Portal-Dnevno-nakon-Srba-i-gayeva-krenuo-i-na-Zidove/715161.aspx>.
- Janšin 'tajni dokument' o 'konačnom raspadu Jugoslavije' uzdrmao Sloveniju i BiH. Jutarnji, 10.06.2022. godine, preuzeto sa <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/jansin-tajni-dokument-o-konacnom-raspadu-jugoslavije-uzdrmao-sloveniju-i-bih-15064901>.
- Kolinda Grabar - Kitarović: «Neupitan suverenitet BiH». DW, 16.05.2022. godine, preuzeto sa <https://www.dw.com/bs/kolinda-grabar-kitarovi%C4%87-neupitan-suverenitet-bih/a-18291665>.
- Macron želi formirati 'Europsku političku zajednicu' paralelno s EU-om. Aljazeera, 22.05.2022. godine, preuzeto sa <https://balkans.aljazeera.net/news/world/2022/5/9/macron-zeli-formirati-evropskupoliticku-zajednicu-paralelno-s-eu-om>
- Slobodna Dalmacija na jednoj naslovnici objavila čak dvije lažne vijesti. Faktograf, 16.05.2022. godine preuzeto sa <https://faktograf.hr/2018/02/28/slobodna-dalmacija-jedna-naslovnica-dvije-lazne-vijesti/>.

ANALYSIS OF MEDIA REPORTING ON RADICALISM, EXTREMISM, AND TERRORISM IN BOSNIA AND HERZEGOVINA FROM 2015. TO 2022.

Professional Paper

Summary

The paper analyzes media reporting on Bosnia and Herzegovina (BiH) from 2015 to 2022, focusing on radicalism, extremism, and terrorism. It has been found that the media often use sensationalist headlines and unverified claims, leading to the stigmatization of ethnic and religious groups. Additionally, the political instrumentalization of the media contributes to the spread of misinformation and political propaganda. The lack of critical analysis and fact-checking in reporting further exacerbates the situation. The paper emphasizes the importance of objective and balanced reporting to avoid prejudices, the spread of misinformation, and to promote peaceful coexistence and understanding in society.

Keywords: media, radicalism, extremism, terrorism, reporting

Podaci o autoru

Dr sci. Amra Čengić, samostalni istraživač, e-mail: cengicamra@hotmail.com